

DE PASVEERSLOOT
DE BVZVEERSTOOL

in Dreischor

ONS ERFGOED
GOED BESCHERMD

DE PASVEERSLOOT

De aanleiding tot de oprichting van de stichting Beschermd Erfgoed Schouwen-Duiveland was het verkrijgen en behouden van de voormalige rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) van Dreischor. Geopend in 1960, werd de rwzi gesloten in 2001, omdat het niet meer aan de verzwaaarde eisen voldeed. Het afvalwater wordt nu verpompt naar de rwzi 'De Verseput' te Kerkwerve. In plaats van te gaan slopen, heeft Waterschap Zeeuwse Eilanden (WZE) de rwzi van Dreischor met het terrein overgedragen aan genoemde stichting. Het stichtingsbestuur verzamelde fondsen, knapte het terrein op en bracht de installatie in oorspronkelijke toestand terug. Ook werd rekening gehouden met de natuurwaarden van het perceel en de komst van geïnteresseerde bezoekers.

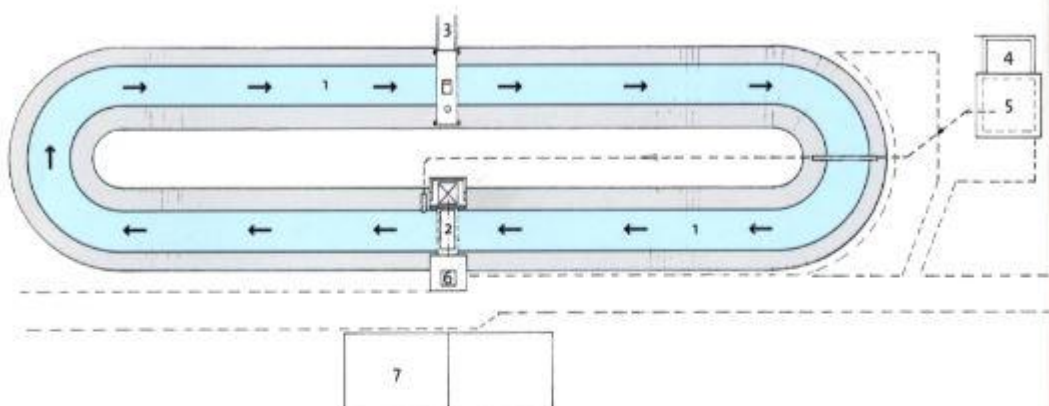
De bijzondere benaming dankt de rioolwaterzuiveringsinstallatie aan zijn uitvinder, dr. ir. A. Pasveer. Hij ontwikkelde deze oxidatiesloot in de jaren 50 van de 20e eeuw bij TNO in Delft. Met dit systeem kon het afvalwater van kleine gemeenten goedkoop worden gezuiverd. Zijn uitvinding kreeg wereldwijd veel navolging en er is nog steeds belangstelling voor, met name vanuit ontwikkelingslanden. In Nederland zijn talrijke Pasveersloten in bedrijf geweest, de rwzi Dreischor is de laatste die gesloten werd. De Stichting Beschermd Erfgoed Schouwen-Duiveland zet zich in om dit unieke stukje industrieel erfgoed te behouden.

Techniek

In het systeem 'Pasveer' wordt het afvalwater van een woonkern via de riolering met een pomp naar de installatie gebracht en daarna in het circuit gepompt om gezuiverd te worden. Bij de ovale sloot is een rotor gebouwd, die met ronddraaiende bewegingen zuurstof in het water brengt en tegelijkertijd voor de voortstuwing zorgt. De zuurstof activeert de aanwezige bacteriën, die de voedingsstoffen in het afvalwater afbreken. De verblijftijd van het water in het circuit bedraagt 2 à 3 dagen, zodat van een laag belast systeem gesproken kan worden. Op regelmatige tijden wordt de rotor stilgezet. Dan bezinken de bacteriën en ontstaat er een sliblaag op de bodem van de sloot. Het gezuiverde water drijft boven en wordt op de aangrenzende waterloop afgelaten. Een pomp

haalt het slib via de slibkelder uit het circuit en zo kan dit op een droogbed worden gedroogd en later worden afgevoerd. Het proces kan opnieuw beginnen.

1. CIRCULEREND RIOOLWATER.
2. DE ROTOR ZORGT VOOR VOORTSTUWING, MENGING EN BELUCHTING.
3. AFVOERKANAAL VOOR LOZING VAN HET GEZUIVERDE WATER OP HET OPPERVLAKTewater.
4. OPVANGKELDER ONDER HET BEDIENINGSGEBOUWTJE VAN WAARUIT HET AFVALWATER NAAR HET OVALE CIRCUIT WORDT GEPOMPT; HET RIOOLWATER KOMT NAAST DE ROTOR IN HET CIRCUIT TERECHT.
5. BEDIENINGSGEBOUWTJE.
6. KELDER, WAARUIT HET BEZONKEN SLIB (INCLUSIEF OVERTOLLIGE BACTERIËN) WORDT OPGEpomPT.
7. DROOGBED VOOR HET SLIB.

TECHNISCHE GEGEVENS:

BOUWJAAR	1960
ONTWERPCAPACITEIT	1000 VE (VERVUILINGSEENHEDEN)
BELASTING	± 800 VE
AANGESLOTEN VE	± 1000 VE
GELOOSDE M ³ PER JAAR	150.000
SLIBPRODUCTIE PER JAAR	200 M ³
ENERGIE	± 23 000 KWH
ZUIVERINGSRENDEMENT	± 80%

⬅ De rotor, ook wel borstel genoemd, zorgt voor het rondstromen van het water en de inbreng van zuurstof.

Dr. ir. A. Pasveer

Dit type oxidatiesloot is het geesteskind van dr. ir. A. Pasveer (Middelburg 1909-Oudewater 2001). Hij ontwikkelde dit systeem in een proefopstelling te Voorschoten. Het was bijzonder geschikt voor woonkernen met maximaal 1000 inwoners en relatief goedkoop aan te leggen. In de beginjaren experimenteerde hij veel met eenvoudige bouwmaterialen.

Bij de allereerste installatie in Voorschoten waren de wanden van de sloot alleen verstevigd met graszoden. De Pasveersloot in Dreischor, de eerste in Zeeland, is de enige die gebouwd is met 'kinderkopjes'. Deze waren na de watersnoodramp in 1953 ruim voorhanden op Schouwen-Duiveland, tengevolge van de herverkaveling.

Waterzuivering in Dreischor

Voordat de Pasveersloot werd gebouwd, loosde men bezonken afvalwater op het oppervlaktewater, wat toch vervuiling opleverde. Vanaf 1955 praatte men tijdens de gemeenteraadsvergaderingen over het aanleggen van een waterzuiveringsinstallatie, maar de kosten bleken steeds te hoog. Toen bleek dat de methode 'Pasveer' voordeliger was dan andere systemen, raakte men hierin geïnteresseerd. In november 1958 bracht de raad een bezoek aan Voorschoten om de eerste Pasveersloot te bezichtigen.

Op 14 juli 1959 volgde de aanbesteding. De Dreischorse aannemer Verjaal nam de bouw aan voor ongeveer 45.000 gulden. Op 8-2-1960 stelde de Commissaris der Koningin jhr. mr. A.F.C. de Casembroot de rwzi officieel in gebruik. De gemeente Dreischor sloeg die dag twee vliegen in een klap. De echtgenote van De Casembroot opende 's ochtends het nieuwe schoolgebouw aan de Nieuwe Schoolstraat. Eerst kreeg de Commissaris der Koningin een glas gezuiverd water uit de sloot aangereikt om een reukproef te doen. Nadat hij had geconstateerd dat 'het bouquet' reukloos was, begaf de commissaris zich naar het bedieningshuisje en stelde de rwzi in werking. Behalve De Casembroot

Pasveersloot in 1960 met het slibbedden in beeld.

voerde ook Pasveer het woord op die koude wintermiddag op het nog kale terrein aan de Welleweg. Hij gaf een uitvoerige technische uiteenzetting. De heer Kuyper van het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening kreeg ook het woord. Hij liet zich vooral lovend uit over de gunstige ligging van het perceel, buiten het dorp. Deze installatie heeft tot aan het eind van de 20e eeuw steeds tot volle tevredenheid gefunctioneerd.

Het Waterschap Zeeuwse Eilanden besloot de zuivering te centraliseren. De rwzi 'de Verseput' aan de Verseputseweg in Kerkwerve werd in 2001 aangepast en nam onder andere de taak van de

Pasveersloot over. Op het terrein in Dreischor werd een gebouwtje geplaatst, waarin pompen het afvalwater verpompen naar Kerkwerve. Het gezuiverde water wordt nu geloosd op de Oosterschelde.

Een onfrisse geschiedenis

De geschiedenis van ons menselijk afval is even oud als het menselijk bestaan. Dat stromend water in staat is om onze onwelriekende uitwerpselen af te voeren, wist men zeker al in het stenen tijdperk. In 600 v. Christus bouwden de Etrusken al een verzamelplaats voor menselijk afval, met afwatering op de Tiber.

Veel later, in de Middeleeuwen, bouwden de rijken kastelen waar de plaats om je behoefte te doen in de buitenmuur was uitgebouwd, zodat de ontlasting rechtsreeks in de slotgracht viel. De stank nam men op de koop toe. Gewone mensen deden hun behoefte net waar het uit kwam, op straat of achter een boom, men schaamde zich nergens voor.

De generaties voor ons hadden meest een 'huisje' of 'plee' op het erf of achter de woning. Daarin bevond zich een plank met een gat erin, waarop men ging zitten en waaronder een ton of een grote emmer stond. Deze ton werd regelmatig geleegd. In Zeeland heet dat 'de beer rume'. Beer is trouwens geen typisch Zeeuws woord, maar gewoon Nederlands. 'Rume' betekent opruimen, verwijderen. Dit was een karweitje dat voorzichtig moest worden uitgevoerd. Je nam de pleedeksel er af en tilde de emmer omhoog. Dan was het de kunst om deze zonder klotsen af te voeren. Meestal werd het naar de mestvaalt gebracht.

Het pleetje bij Goemanszorg ►

Fruïtbomen en struiken deden het er geweldig op. Tevoren werd er dan een geultje om het boompje gegraven, waarin de beer met de grootste omzichtigheid werd gegoten. Een laagje aarde erop gestrooid, verminderde de stank, maar o wee als je dit niet zag en er toevallig in trapte. Reken maar, dat je een uur in de wind stonk. Maar het leverde zeker een rijke oogst op!

In steden en dorpen kwam de 'bereboer' langs met de 'berekar'. Hij haalde de volle tonnetjes fecaliën op, die uiteindelijk ook meest bij tuinders terecht kwamen. Maar in 1930 kreeg Schouwen-Duiveland waterleiding en kwam het watercloset in zwang. Het afvalwater werd in de sloot geloosd en daardoor

vervuïlden de sloten meer en meer. Bovendien ging het rioolwater steeds meer schadelijke stoffen bevatten, zodat het minder geschikt werd als meststof. Het waterschap onderkende dit probleem en verbood het lozen op oppervlakte water. Wat Dreischor betreft zijn we inmiddels in 1955 beland, toen de noodzaak was ontstaan om een zuiveringsinstallatie aan te leggen. In 2002 werd de 'keutelzifte' van Dreischor buiten werking gesteld, maar wel behouden voor het nageslacht.

▲ Bij de Pasveersloot is een natuurvriendelijke oever aangelegd met een picknickplaats. In de stilte kan men hier genieten van een prachtig uitzicht.

DEZE BROCHURE IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

NEDERLANDSE WATERSCHAPSBANK N.V.

NADERE INFORMATIE IS VERKRIJGBAAR BIJ HET
STREEK- EN LANDBOUWMUSEUM GOEMANSZORG,
MOLENWEG 3 TE DREISCHOR, TELEFOON 011-402303